

Latweefchu Uuifes.

Nr augstas Gewefchanas = Kummiffiones fiana un nowehlefchanu.

Nr. 29. Zettortdeenâ 17tâ Jubli 1830.

No Augsbürgas walfts = landahga, kas 1530 tappe turrehts un no tahs ewangelifkas tizzibas = apleezibas, kas schinni landahgâ tappe nodohtha un preefchlaffita.

(Stattees Nr. 28.)

Va to starpu, Keemeru Keisars Kahrlis tas peehtais, kas arri Ispanijas kehniensch bij un kam dauds semmes peederreja, bija us 1530tu gaddu weenu jaunu landahgu us Augsbürgas pilfatu israkstijis, un sawâ israkstifchanas = grammatâ divi leelas wainas isteizis, kurru labbad wiffeem walfts = kungeem bija fanahft.

Pirma waina bija: Turku = karsch, jo Turki tobrihd stipri, dauds stipraki ne taggad buhdami, bij Unguru semini jau apnehmuschu un patlabban Wahzsemme gribbeja eelaustees; teem nu bij jadohma prettim turretees.

Ohtra waina bija: Tizzibas = nefaderriba. Tê nu Keisars wehlejahs wiffas schelfchanas mihligâ wihfê lihdsinaht, katras puffes dohmas lehnprahftigi klaufiht, wiffu atmest, kas weenâ woi ohtrâ puffê labbi tulkohts ne buhtu un wiffu us weenadu tizzibu iswest un notaisiht, kamehs wiffi appafsch weena Kristu effam un zihnijamees. Tee bija wianna ittim kohfchi un mihfti wahrdi. Sakschu Ruhrwirfts, Jahnis wahrdâ, liffe no Luttera 17 tizzibas gabbalus usrafstiht, un tohs us Augsbürgu lihds nehme; bet turp nonahzis, wansch un tee zitti leekfungi spreed, ka labbaki buhtu, weenu ihpafchigu tizzibas apleezibu usrafstiht. To nu farakstija weens gudris mahzitais (Melanktons, tas irr: Mellsemnis wahrdâ) jo pat Lutters bija Koburgas pilfatâ palizis un us Augsbürgu ne nahzis.

Tomehr Lutters to gabbalu par gabbalu dabbuja pahrlaffiht, un ta wianam tohti patifke. „Es pee schihs grammatas, tâ rakstija wansch pats, neko nemahku labboht woi zittadi greeft, tas arri ne peehttohs, jo es neprohtu tik lehni un fluffam fohtu spert.“ Wansch sawu draugu arri eedrohfschinaja, lai nebaidtohs scho apleezibu nodohft. Schi leezibas = grammatâ nu tahda irr: Papreefch irr preefchrinna, kurrâ tee ewangelifki leekfungi wiffu draugu = mihlestibu peefohla, us Keisara taisnibu un us basnizas = fanahftichanu atfaukdamees. Tad nahft 23 mahzibas = gabballi. Tee 21 pirimi gabballi ewangelifku tizzibu ihfôs wahrdôs pehz fwehteem Deewa raksteem isstahsta. Tee septimi pehdeji gabballi fewisfchi stahsta, kahdâs leetâs tee ewangelifki no kattofifkas tizzibas atkaphuschu, un kapehz? Tê rumnahfts tohp: no maifes un wihna pee Deewa galda, no miffes = nezelfchanas, no basnizas fungu nelaulatas kahrtas, no ihpafchigas grehku = subdsefchanas, no gawefchanas, no klohtteru = fohtifchanahm, un no laizigas un basnizas warraas. Wifs irr ar gudribu lehnôs prahftigôs wahrdôs rakstihfts, ne maf us prettineeku fareefchannu.

Nu Keisars Kahrlis tas peehtais 15tâ Zuhniufa deenâ Augsbürgâ atnahze. Wansch nebij jaumas mahzibas mihlotais, jo weenmehr kurrâ woi fwefchâs semmes buhdams, wansch no tahs dauds nesinnaja, bet tee kungi un kattofifki basnizastehwi kas pee wianna klahft bija, wianna firdi prett Lutteru un teem Wahzsemmes kungeem, kas tam peekehras, bija usmuffinajuschu. Tomehr wansch eefahkunnâ mihligs un laipnigs prett scheem rahdijahs. Bet gan drihs wansch dabbuja redseht, ka tee leekfungi, kas to isfkaidrotu mahzibu turreja, tam ihfti padohtees negribbeja. To kad tas Pahwesta fubhtihfts augfts basnizas = kungs, kas ar Keiseru lihds bija nahzis,

teem fapulzeteem kungeem fwehtibu dewe, tad tee kattoliski kungi zeltös pamettahs, bet schee ne; Kad nahkama deenä tee fwehtki bija fwinnami, fo Kattoliski „maies deenu“ fauz, tad tee ewangeliski kungi us scheem fwehtkeem aizinati, leedfahs wiffus tohs abrigus zeenifchanas-liffunus isdarriht, kas të darrami bija, un tä wiina noht palitte no tahs apfahrt eefchanas ar fwehtu maifi un tahm bildehm, fo kattoliskäs basnizäs wehl taggad reds noteekam. Tit dsilli jau na mahziba jau bija eefaknojupees; tit drohschi jau tee leelkungi un mahzitaji bij, nefo ne darriht, nedf palaut, fo wiinu sumamas firdis ne pafesse.

Dividesinitä Zuhniufa deenä landahgs eefahzahs, un jau ohträ deenä bija tas tizzibas-apleezibas rakfts janodohd; tomehr tas nenotiffe, un dividesinit peekta deena tappe schai nodohfchanai ihsti noteikta. Pahwesta fuhthts drebbeja; un preekschpuffdeenas wehl fpreddikis tappe turrehts, fa wiffahm leekahm tizzibahm bij isnihzinatahm tapt, un fa ar Pehtera sohbini effoht jazehrt, ja Pahwesta atflehgas nespeljohht, leelkungu firdis atinifkstinahht. Pehz pufdeenas nu tappe muhsu tizzibas apleeziba preekschlassita. Tas notiffe leelä welwetä sahle (jeb leelä istabä) Mugsburgas bissapa muischas, kurrä pee 200 kungeem (prohti Keisaram un leelkungeem ar wiinu padohmneekem) ruhmes bija. Diwi Sakschu Ruhrwirsta Kanzleri, Briks un Baiers wahrda, sahles-widdü eestahjahs, weens latinifku, ohtrs wahzifku rakftu turredams. Keisars gribbeja, lai latinifku rakftu lassitu, jo winsch pats wahzu wallodu skaidri nepratte; bet Sakschu Ruhrwirsts fazzija: fa Wahzu semmë arri klahthhs, wahzifku rakftu lassiht, un schis padohms geldeja. Dakters Baier tad to apleezibu ar tit skaidru un skannu balfi nolassija, fa to paschä fehtä skaidri warreja dsirdeht. Pehz islassifchanas Keisars Kahrlis to latinifku rakftu pats sawä rohkä paturreja, un to wahzifku walfts-kanzleram eedewe. Gan tappe aisleegts, fa scho apleezibu nebija druffahht; bet kas par to behdaja? Jau 1530tä gaddä septinas druffas no tahs pasaulë isgahje.

(Turplikam wairak.)

W e z z u m s.

1.

Gan fuhdsehts tohp iffatru deen',
Ka jauniba fa ehna skreen,
Un wezzums pirms wehl dohmajohht,
To saltu wirru baidijohht;
Mehs labbaki to atfihstam,
To kluffä preekä fagaadam.

2.

Kä preeku-deenas baudijam,
Wehl peeminnoht meh's lihgsnojam
Un laiks ir wahhtis dseebina,
Ko liktens fitte firfinaä.
Zaur to fa behdäs dshwojam,
Daufs gudraki meh's paliffam.

3.

Pagahjis laiks tur issteepjahs,
Mums pakkat itt fa lejjinas,
Ko jaunibä zaurstaigaj'schi;
Nu kalna gallä tappuschä,
Pamasam kappsim lejjinä,
Tur gaid' muhs dshestra gultina.

4.

Un meera mahjas fagaadam,
Mehs dwehselei, kad apgulstam;
Ko fweesch'neeze scheit fehrojahs,
Pehz ne fuhdamas jaunibas,
To eemanto, kad atfahjahs,
No nowihtuschas buhdinas.

L.....l.

Teesas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Gohdibas, ta Patwaldineeka wiffas Kreemu Walfts 1c. 1c. 1c., no Wentes pilskunga teefas iffatram tohp sinnam's darrihts, fa weena pulse fehwe, triju gaddu wezza, no ta Wentes pilskunga fainneeka Sandarta us wiina plawas irr atrasta un tas kam ta patti peeberr scheit tohp usajinahts, wisewehlaki feschu neddelu starpä no tahs deenas schih's pasluddinaschanas scheit peeteiktees, un kad skaidri parahdijis, fa ta wiinam peeberr, scho peeminnetu fehwi pehz atlihdffinaschanas to

maksu atnemt, zittadi ar winnu, kad schis laiks buhs pahrgahijs, pehz likkumeem taps turrehts.

Wentespilli 3toâ Zuhni deenâ 1830. 3
(T. S. W.) Pilskungs Rbne.
(Nr. 1385.) Registrators Tommerop.

* * *

Uš pawehleschanu tabs Keiseriffkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis ic. ic. ic., tohp no schihs pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee tabs mantas ta Dhglaines fainneeka Pihzunu Jahna buhtu, kas sawas mahjas nodewis, un par kurra mantu wiina parradu un truhkdama inventariuma dehl ta konkurse nolikta irr, zaur scho usfaukti, lai lihds 2tru Augusta f. g. pee schihs teefas peeteizahs, un pehz likkumeem to spreedumu wehrâ nem.

Dhglainé tanni 2trâ Meija 1830. I
Krischan Segle, pagasta wezzakais.
(Nr. 28.) Georgi, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Uš pawehleschanu tabs Keiseriffkas Gohdibas, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis ic. ic. ic., tohp no Zohdes pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas taisnas prassifchanas pee tabs atftahtas mantas ta eeksch Zohdes masas muischas Nadesda, nomirruscha mescha-usrauga Miffel Grunwald irraid, schein usfaukti, tanni eeksch Kursenmes likkumeem S. 124 preekschrafsitâ laikâ, pee schihs teefas meldetees, un sawas prassifchanas usdoht, un tad gaidiht ko teefa spreedihš. Zohde 24tâ Zuhni 1830. I

Leijeneek, peefehdetais.
Sternfels, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Uš pawehleschanu tabs Keiseriffkas Gohdibas, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis ic. ic. ic., tohp no Wehrgalles un Webbes pagasta teefas wiffi tee, kam taisnas prassifchanas pee ta Wehrgalles fainneeka Wezz-Sagge buhtu, kas sawas mahjas pee inventariuma truhkuma un zittu parradu labbad wairs nespehdams waldbiht, atdewis, un par kurra mantu konkurse irr spreedta, scheinan aizinati un safaukti, lai diwju mehneschu starpâ prohti lihds 21mu Augusta schi gadda, kas tas weenigais un isflehgschanas termihns buhs, woi paschi, woi zaur weetneekem, kur tahdi peenemiami, pee schihs pagasta teefas peeteizahs, un tad sagaida, ko schi teefa pehz likkumeem spreedihš. To buhs wehrâ nemt!

Wehrgalles un Webbes pagasta teefa tanni 21mâ Zuhni 1830. 2
++ Bruera Jannis, pagasta wezzakais.
(Nr. 27.) S. Graf, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Uš pawehleschanu tabs Keiseriffkas Gohdibas, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis ic. ic. ic., tohp no Kalnazeema pagasta teefas wiffi tee, kam taisnas prassifchanas pee ta Kalnazeema fainneeka Peitinu Janna, Luhrinu Fehkaba un Dhglu Sihmana, kas sawas mahjas pee inventariuma truhkuma un zittu parradu labbad wairs nespehdami waldbiht, un par kurra mantu konkurse irr spreedta, scheinan aizinati, lai diwju mehneschu starpâ, prohti lihds 28tu Augusta f. g. kas tas weenigais un isflehgschanas termihns buhs, woi paschi, woi zaur weetneekem, kur tahdi peenemiami, pee schihs pagasta teefas peeteizahs, un tad sagaida, ko schi teefa pehz likkumeem spreedihš. To buhs wehrâ nemt.

Kalnazeema pagasta teefa 28tâ Zuhni 1830. 3
S. Uhdre, pagasta wezzakais.
Rott, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

No Bramberges pagasta teefas tohp zaur scho pafstuddinahs, kad tanni 4tâ Augusta deenâ f. g. eeksch Lipsu muischas Lusiau mahjam tabs atlikkuschas mantas no teem zaur konkursi atftahjuscheem fainneekem Lusiu Dobra, Lusiu Welke un Bahkullu Krischjahna zaur uhtropi taps pahrhohtas, kur tee pirzeji preeksch pufdeenas warr sapulzimatees.

Brambergas pagasta teefa 1mâ Zuhli 1830. 3
U. Statle, peefehdetais.
(Nr. 131.) Janischeweky, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

No Dundangas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassifchanas pee ta lihdschiniga jubmallas fainneeka Jaunstamstu Ansa buhtu, par kurra mantu parradu dehl konkurse spreedta, us aizinati, lihds 23schu Augusta f. g. pee faudeschanas sawas mekleschanas pee schihs pagasta teefas peeteitees, un noliktâ terminâ sanahft.

Dundanges pagasta teefa 21mâ Zuhni 1830. 2
(S. W.) Lappin Kreeke, pagasta wezzakais.
(Nr. 129.) Bruno Stavenhagen, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Wiffi tee, kam pee to lihdschinigu Snehpeles fainneeku Eefalneeka Uhdamu, kursch sawas mahjas patš nodewis un par kurra mantu konkurse spreedta, kaut kahdas taisnas prassifchanas irr, tohp aizinati, wisswehlati lihds to 7tu Augusta f. g. ar sawahm taisnahm

mekleschanahm pee strahpes muhscham kluffuzeest pee
scho teesu peeteiftees.

Snehpeles pagasta teesa 6tâ Zuhni 1830. I

(S. W.) Kufuku Kristaps, peesehdetais.
(Nr. 37.) J. Berg, pagasta teesas ffrihweris.

* * *

Behz Sirmeles pagasta teesas spreedumu, teef wiffi
un jebkurri, kam kahdas taisnas parradu prassifcha-
nas pee ta pee schihs pagasta teesas peederriga fain-
neeka Muifemneeku Frizza, kas sawas mahjas patš
atdewis, un par kurra mantu inventariuma truhku-
ma dehl konfurse spreesta, usaizinati, lihds 8tu Au-
gusta mehnescha deenu f. g. pee schihs pagasta teesas
peeteiftees; us to paschu peeminnetu deenu arri tahs
mantas ta peeminnetu fainneeka Frizza us uhtropi
tam wairakfohlitajam taps pahrdohsas; arridsan tohp
wiffi tee usaizinati, kam kahdas taisnas parradu pras-
sifchanas pee ta nomirruscha Sirmeles meschafarga
Frizza Heimanna buhtu, lai tee lihds 8tu Augusta
mehnescha deenu f. g. pee schihs pagasta teesas pee-
teizahs. Sirmeles pagasta teesa tanni 7tâ Zuhni
mehnescha deenâ 1830. I

††† Ingehn Gotthard, pagasta wezzakais.
Friedrich Braun, pagasta teesas ffrihweris.

No Grahwendahles pagasta teesas tohp wiffi tee,
kam kahdas parradu prassifchanas pee ta fainneeka
Wezzflohku Zehlabu buhtu, par kurra mantu parradu
dehl konfurse spreesta, usaizinati, lai lihds 11tu
Zuhli f. g. pee saudeschanas sawas mekleschanas, pee
schihs pagasta teesas peeteizahs, un noliktâ terminâ
fanahk. Grahwendahles pagasta teesa tanni 20tâ
Meija 1830. 2

Zukku Krischjahn, pagasta wezzakais.
Herzberg, pagasta teesas ffrihweris.

Zitta flubdinafchana.

No Wezz-Swahrdes muifschas waldifchanas tohp
flubdinahs, ka ar scho gabdu tas Zehfaba tirguš,
kas schè tohp turrehts, ka lohpu un jehru tirguš bes
nefahdu muifu tohp ezelts, tapehz tas zaur Uwischn
iffatram tohp sinnamš darrihts, ka tee pirzeji un
pahrdeweji scho jaunu tirgu, us kurru lohpi un jehri
taps pirkti un pahrdohsi un kas scho gabdu bes ne kah-
das muifas schèit tohp turrehts, jo plaschal un tablak
sinnamu dabbohn.

Wezz-Swahrdes Krohna muifcha tanni 28tâ Zuh-
ni 1830. 3

Carl Friedr. Kappeller, disponentš.

Naudas, labbivas un prezzu tirguš us plazzi. Ribgè tanni 7tâ Zuhli 1830.

	Sudraba naudâ.			Sudraba naudâ.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 67 kap. papihru naudas gelbeja	I	—	I pohhs kanepe	I	—
5 — papihru naudas	I	35	I — linnu labbakas surtes — —	I	—
I jauns dahlberis	I	30	I — — fliftakas surtes — —	I	75
I puhrs rudsu	I	10	I — tabaka	I	60
I — kweeschu	2	50	I — dselses	I	75
I — meeschu	—	85	I — sweesta	I	80
I — meeschu = putrainnu — —	I	40	I muzza silku, preeschu muzza — —	6	25
I — ausu	—	65	I — — wihschnu muzza — —	6	50
I — kweeschu = miltu	2	10	I — farkanas fahls — —	6	—
I — bihbeletu rudsu = miltu — —	I	40	I — rupjas leddainas fahls — —	5	—
I — rupju rudsu = miltu — —	I	—	I — rupjas baltas fahls — —	4	—
I — sirnu	I	20	I — smalkas fahls	3	50
I — linnu = sehklas	2	25	50 grafchi irr warra jeb papihres rublis un		
I — kanepe = sehklas	—	90	warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ		
I — kimmenu	I	50	makfa.		

It zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen. Regierungs-Assessor Diederichs, für den Censor.
No. 350.